

Sygn. akt III AUa 1442/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Maria Pietkun (spr.)

Sędziowie: SSA Irena Różańska-Dorosz

SSO del. Artur Tomanek

Protokolant: Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2016 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku **B. J. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.**

o wysokość emerytury

na skutek apelacji B. J. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 21 czerwca 2016 r. sygn. akt IX U 1759/14

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu wyrokiem z dnia 21 czerwca 2016 r. oddalił odwołanie wnioskodawcy B. J. (1) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 1 grudnia 2014 r. o przeliczenie emerytury.

Sąd Okręgowy ustalił, że decyzją z dnia 5.06.2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. przyznał B. J. (1) zaliczkę na poczet emerytury. Poinformowano powoda, że za okresy, za które nie udokumentował wynagrodzenia, tj. od 24.02.1975 r. do 31.12.1979 r. oraz od 1.04.2001 r. do 30.06.2003 r. przyjęto minimalne wynagrodzenie obowiązujące w tych okresach.

Decyzją z dnia 6.05.2014 r. wobec nabycia prawa do emerytury od dnia 21.05.2014 r. organ rentowy ponownie ustalił kapitał początkowy na dzień 1.01.1999r. Wartość kapitału początkowego uległa przeliczeniu poprzez dodanie do okresów składkowych okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem przejścia na emeryturę (z dokładnością do pełnego miesiąca) i wносиła 140498,16 zł. W decyzji wskazano 7 lat i 7 miesięcy, tj. 91 miesięcy. Decyzją z dnia 1.08.2014 r. organ rentowy zmienił zapis decyzji z dnia 6.05.2014 r. w części dotyczącej okresu dodanego w miesiącach, tj. z 91 miesięcy na 84 miesiące.

W dniu 30.09.2014 r. B. J. (1) złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. wniosek o przeliczenie emerytury.

Decyzją z dnia 1.12.2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 30.09.2014 r. odmówił B. J. (1) przeliczenia emerytury.

W opinii z grudnia 2015 r. biegły z zakresu księgowości podał, że ze świadectwa pracy z dnia 27.01.1992 r. wynika, że wnioskodawca był zatrudniony w okresie od 24 lutego 1975r. do 3 stycznia 1981 r. na stanowisku obuwnika wykrawacza, a następnie operatora urządzeń do produkcji element spodowych), a przeciętne miesięczne wynagrodzenie według 7 kategorii zaszeregowania wynosiło 7 722 zł.

Biegły podał, że w aktach znajdują się kopie dokumentów dotyczących zlikwidowanej Fabryki (...) przekazane przez Ministerstwo Skarbu Państwa. W dokumentach tych znajduje się również kopia świadectwa pracy z dnia 16.01.1981r. wydana przez (...) Zakłady (...) wskazujące na zatrudnienie wnioskodawcy w okresie od 24 lutego 1975 r. do 3 stycznia 1981 r. Wskazano, że przeciętne miesięczne wynagrodzenie wynosiło 3 618 zł poprawione (przez skreślenie) na kwotę 7 722 zł. W aktach znajduje się również świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze z dnia 31.01.1992 r. (k.43 as). W treści świadectwa wskazano, wnioskodawca pracował na stanowisku obuwnik wykrawacz i operator agregatu, które zostały wymienione z wykazie A, dziale VII, poz. 12 pkt 7 i 6 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego nr 7 z 07.07.1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach resortu przemysłu chemicznego i lekkiego.

Biegły podał, że w aktach znajduje się także kopia umowy o pracę z dnia 10.03.1975 r., z której wynika, że wnioskodawca został zatrudniony na stanowisku obuwnika-wykrawacza (zatrudnienie na okres wstępny). W aktach znajduje się także umowa zawarta na o próbny, a następnie umowa na czas nieokreślony. W aktach przedstawiono również kopie dokumentów świadczących o zmianie stawek.

Biegły wskazał, że w aktach znajduje się również zaświadczenie z dnia 21.03.1980 r., z którego wynika, że z dniem 24.02.1980 r. wnioskodawca nabył uprawnienia do otrzymania dodatku za wieloletnią i nieprzerwaną pracę w wysokości 5% wynagrodzenia zasadniczego wynikającego z osobistego zaszeregowania. W piśmie z dnia 11 września 2015 r. organ rentowy wskazał, że przesłane przez Ministerstwo Skarbu Państwa dokumenty osobowe nie mają wpływu na zmianę zaskarżonej decyzji i nie stanowią wystarczającego środka dowodowego do ustalenia wynagrodzenia za lata 1975-1979. Wnioskodawca zaznaczył, że oczekuje naliczenia świadczenia za okres od 24.02.1975 r. do 03.01.1979 r. Powód zeznał, że pracował wówczas jako operator wtryskarki na Oddziale Chemicznym. Praca była wykonywana przez 8 godzin dziennie na trzy zmiany. Wnioskodawca podniósł, że otrzymywał wynagrodzenie w VII kategorii i była to najwyższa grupa.

W świetle opinii wyliczony hipotetycznie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przy uwzględnieniu zarobków wskazanych w świadectwie pracy wynosi 109,55%.

Przy tak poczynionych ustaleniach Sąd Okręgowy przyjął, że odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Ustalając podstawę wymiaru świadczeń uwzględnia się wyłącznie prawidłowo i niepodważalnie udokumentowane wysokości dochodów osiąganych z pracy, nie ma natomiast miejsca na domniemanie co do wysokości wypłaconego pracownikowi wynagrodzenia. Zaświadczenie o wysokości zarobków powinno być zatem wystawione przez pracodawcę lub prawnego następcę na podstawie dokumentacji płacowej.

Reguły dowodowe zawarte są w przepisie z § 21 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412).

Przedłożone powoda dokumenty nie stanowią wystarczającego środka dowodowego do ustalenia wynagrodzenia za lata 1975-1979.

Ciężar dowodu spoczywa na osobie, która wywodzi określone skutki prawne.

Świadcstwo pracy na które powołuje się w odwołaniu powód nie może stanowić podstawy do przeliczenia świadczenia ponieważ nie wynika z niego jakie otrzymywał wynagrodzenie w poszczególnych latach, jest średnią arytmetyczną wskaźników z poszczególnych lat kalendarzowych.

Wnioskodawca był zatrudniony w systemie akordowym, zatem można przyjąć tylko takie wynagrodzenie, jeżeli zachowały się dokumenty dotyczące ilości godzin, jaką powód przepracował na danym stanowisku. Wynagrodzenie to musiałoby obrazować zarobki dzienne, tygodniowe i miesięczne. Powód przedstawił jedynie dokument zastępczy w postaci świadctwa pracy, które obrazuje, że ostatnio przed rozwiązaniem stosunku pracy powód pobierał wynagrodzenie w wysokości 7722 zł. Według tej stawki biegła dokonała wyliczeń wynagrodzenia powoda w spornym okresie. W okresie od 09.1979 r. do 11.1980 r. to wynagrodzenie wbrew twierdzeniom powoda było niższe, bo stanowiło kwotę 5976 zł i według tego wynagrodzenia organ rentowy przeliczył świadczenie i zostanie wydana decyzja.

Biorąc pod uwagę powyższe, stwierdzić należy, że w tej sytuacji trudno przyjąć za wiarygodne twierdzenia powoda, że zarobki wzrastały skoro z dokumentów wynika, że wprost przeciwnie w późniejszym okresie przez ten okres, którego dotyczą dokumenty płacowe zarobki uległy obniżeniu. W tej sytuacji, w ocenie Sądu opinia biegłego sądowego z zakresu finansów i rachunkowości jest niewystarczające do przyjęcia, że w spornym okresie powód przedstawił dokumentację, która w sposób niewątpliwy obrazowałaby wysokość jego zarobków i stanowiłaby podstawę do przeliczenia świadczenia.

Z tych motywów sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zarzucając naruszenie przepisów postępowania cywilnego, a to art. 227 kpc w zw. z art. 278 § 1 kpc poprzez pominięcie dowodu z opinii biegłej sądowej z zakresu finansów i księgowości, który to dowód ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy,

Naruszenie art. 232 kpc, w zw. z art. 3 kpc i w zw. z art. 227 kpc oraz w zw. z art. 6 kc i art. 116 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez przyjęcie, że wnioskodawca nie wykazał okoliczności, z których wywodzi skutki prawne, w tym wysokości zarobków w spornym okresie,

Art. 241 kpc poprzez zaniechanie dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii w/w biegłej sądowej co do ujawnionych po dacie wydania opinii okoliczności,

Sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego, poprzez uznanie, że za cały sporny okres do wyliczenia wysokości podstawy wymiaru świadczenia winno być przyjęte wynagrodzenie minimalne.

Przy tak sformułowanych zarzutach skarżący wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych .

Sąd Apelacyjny zważył.

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Wnioskodawca w odwołaniu od decyzji z dnia 1 grudnia 2014 r. kwestionuje wysokość wyliczonej emerytury, w zakresie podstawy wymiaru składek w postaci minimalnego wynagrodzenia za okres zatrudnienia od 24 lutego 1975 r. do 3 stycznia 1981 r. w (...) Zakładach (...) w O.. Z zebranego materiału dowodowego wynika, że zatrudniony był tam na stanowisku obuwnika – wykrawacza, a następnie operatora urządzeń do produkcji elementów spodowych wnioskodawca dowodzi, iż za sporny okres jako podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne winna być przyjęta kwota 7.722 zł widniejąca w świadctwie pracy za powyższy okres zatrudnienia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, stanowisko strony jest błędne.

Warunkiem przeliczenia podstawy wymiaru emerytury, na postawie art. 111 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. 2016/887) jest wykazanie przez wnioskodawcę danych o postawie wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w poszczególnych latach, objętych wnioskiem. W zakresie stosunku pracy wymóg ten sprowadza się do konieczności wykazania wysokości wynagrodzenia własnego w sposób pewny i dokładny co do wysokości kwot miesięcznych czy rocznych, składników wynagrodzenia rodzajowo takich od których były odprowadzane składki, ich wysokości i warunków przyznawania, w zależności czy były to składniki stałe czy okresowe.

Nie ma możliwości posilkowania się w tym zakresie porównywalnymi zarobkami innych zatrudnionych równolegle pracowników na takich samych czy podobnych stanowiskach, stosowania jakichkolwiek domniemań czy , czy uśrednionych wielkości. Dane zawarte w świadectwie pracy odnoszą się bezpośrednio do okresu bezpośrednio poprzedzającego ustanie zatrudnienia, bez uwzględnienia kiedy uprzednio miały miejsce regulacje płacowe i w jakim zakresie. Dokument ten w żadnym wypadku nie może być uznany za dowód co do wysokości zarobków za cały okres zatrudnienia, w tym wypadku sięgający, aż blisko 6 lat wstecz. Dołączone do sprawy akta osobowe od w/w pracodawcy zawierają angaże, wymiar godzinowy czasu pracy, czy kategorię zaszeregowania, ale nie ma żadnych postaw do ustalenia stawki godzinowej wynagrodzenia, tak aby ustalić przynajmniej płacę zasadniczą. W powołanym świadectwie pracy wskazano z kolei, iż wnioskodawca wynagradzany był w systemie akordowym. Zachowane angaże wskazują, że stanowiska i zaszeregowanie płacowe wnioskodawcy, w okresie zatrudnienia ulegały zatrudnieniu. Zazwyczaj wynagrodzenie pracownika ulega z biegiem czasu wzrostowi, stąd wskazane w świadectwie pracy, na dzień ustania zatrudnienia jest wyższe niż w momencie zawarcia umowy o pracę i przy uwzględnieniu okresu zatrudnienia. W tych okolicznościach przyjęcie stawki ze świadectwa pracy decydowałoby zwykle o zawyżeniu wynagrodzenia, a na pewno nie odpowiadałoby rzeczywistym zarobkom strony. Dane ze świadectwa pracy mogą być odpowiednikiem osiągniętych zarobków za ostatni okres zatrudnienia, zdaniem sądu apelacyjnego, nie więcej niż trzy miesiące wstecz. Nadto wskazany system akordowy wymaga dla ustalenia wynagrodzenia znajomości danych co do stawki godzinowej i liczby przepracowanych godzin w każdym miesiącu, a przynajmniej stawki minimalnej zastrzeżonej na wypadek niewypracowania norm akordowych. Wnioskodawca żadnych takich danych nie przedstawił. Uwzględnienie stawki ze świadectwa pracy za cały kilkuletni okres zatrudnienia nie odpowiada rzeczywistym zarobkom i byłoby dowolne i bezpodstawne.

Strona może dowodzić tych okoliczności za pomocą wszelkich środków dowodowych dopuszczalnych w procesie tak, aby dane te były konkretne i wiarygodne. Wnioskodawca takich dowodów nie przedłożył. Z tych motywów zasadnie organ rentowy zastosował instytucję art. 15 ust. 2a powołanej ustawy uwzględniając minimalne wynagrodzenie za sporny okres.

Bezpodstawne całkowicie i chybione są zarzuty apelacji o nieuwzględnieniu dowodu w postaci dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości i uznanie, że wnioskodawca nie wykazał wysokości zarobków za sporny okres.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, dowód z opinii biegłego księgowego był całkowicie zbędny i niedopuszczalny. Przedmiotowy dowód wskazany jest jeżeli w sprawie zachodzi potrzeba wyjaśnienia okoliczności, dla których wymagana są wiadomości specjalistyczne. Uprawnienia biegłego sądowego nie odnoszą się do oceny dowodów, która to ocena zastrzeżona jest wyłącznie dla sądu rozpoznającego sprawę. Zapoznanie się z zapisami świadectwa pracy i aktami osobowymi nie wymagało takiej specjalistycznej wiedzy, ocenę tych dowodów miał przeprowadzić sąd samodzielnie. Dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości nie może sprowadzać się do bezpodstawnego, dowolnego i bezkrytycznego kreatywnego „tworzenia” na użytek sprawy danych o podstawie wymiaru składek, w braku jakichkolwiek racjonalnych przesłanek ku temu. Wyłącznie życzeniowa wersja strony nie czyni zadość powyższemu wymogowi, który uzasadniałby przeprowadzenie takiego dowodu. Opinia taka jest niedopuszczalna i całkowicie zbędna w okolicznościach sprawy.

Budowanie zarzutów apelacji na podstawie takiej opinii jest bezprzedmiotowe. W świetle powyższego pozostałe wyżej opisane zarzuty apelacji jawią się jako niezasadne o wybitnie polemicznym charakterze.

Ostateczne stanowisko Sądu Okręgowego pomijające hipotetyczne i zbędne w sprawie wyliczenia biegłego, decyduje, iż zaskarżony wyrok odpowiada prawu. Z tych motywów apelacja wnioskodawcy podlega oddaleniu jako niezasadna na podstawie art. 385 kpc.

SSA Irena Różańska-Dorosz SSA Maria Pietkun SSO del. Artur Tomanek

R.S.